

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

ADHD Norge • Afasiforbundet i Norge • Autismeforeningen i Norge • Cerebral Parese-foreningen • Dysleksiforbundet i Norge • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Ei-overfølsomme • Foreningen for Fragilt X-Syndrom • Foreningen for Hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Foreningen for Muskelsyke • Foreningen for Søvnnykdommer • Hørselshemmedes Landsforbund • Interessesforeningen for LMBB syndrom • Klinefelterforeningen i Norge • Landsforbundet for Utviklingshemmede og Pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Overvektige • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for Trafikkskadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøyelsessykdommer • Leverforeningen • Marfanforeningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma- og Allergiforbund • Norges Blindeforbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Migreneforbund • Norges Myalgisk Encefalopati Forening • Norges Parkinsonforbund • NORILCO • Norsk Cøliakiforening • Norsk Dysmeliforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forbund for Svaksynte • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Ehlers-Danlos Syndrom • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hemokromatoseforbund • Norsk Immunsviktforening • Norsk Interessesforening for Kortvokste • Norsk Interessesforening for Stamme • Norsk Keratoseforening • Norsk Kraniofacial Forening • Norsk Landsforening for Laryngektomerte • Norsk Lymfødemforening • Norsk Porfyriforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Thyreoideaforbund • Norsk Tourette Forening • SpProstatakreftforeningen (PROFO) • Ryggforeningen Døve og hørselshemmede • Norsk Hydrocephalusforeningen • Rådgivning om spiseforstyrrelser • Støtteforening for Kreftsyke Barn • Turner Syndrom Foreningen i Norge

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Arkivkode:	530.00
Dato:	18/209
Saksnr:	200902447-035

Vår fil: B09-HSR-01
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: Heidi Sørliie-Rogne

Oslo, 17.12.2009

Høring vedrørende NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) ønsker med dette å avgi en høringsuttalelse om NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern. Vi vil innledningsvis påpeke at vi støtter utvalgets forslag om å samle de ulike diskrimineringsgrunnlagene i en felles lov, og at alle skal ha samme vern mot diskriminering uansett diskrimineringsgrunnlag. Det er positivt at utvalget har tatt utgangspunkt i at alle mennesker er like verdifulle. Vi mener det er en styrke at like muligheter og rettigheter samt tilgjengelighet og tilrettelegging defineres som likestilling. På enkelte punkter er FFO likevel uenig med utvalget.

FFOs hovedsynspunkter

Nedenfor fremkommer våre hovedsynspunkter. Flere av punktene vil bli kommentert og ytterligere begrunnet.

- FFO støtter forslaget om at det i tillegg til en oppregning av diskrimineringsgrunnlag skal være en sekkekategori for "andre liknende vesentlige forhold ved en person"
- FFO mener diskrimineringsvernet for "andre liknende vesentlige forhold ved en person" må være det samme som for de oppregnede diskrimineringsgrunnlagene
- FFO mener forbud mot diskriminering på grunnlag av alder må gjelde på alle samfunnsområder
- FFO støtter utvalgets forslag om objektivt ansvar for økonomisk tap i arbeidslivet
- FFO mener at Likestillings- og diskrimineringsnemndas kompetanse bør utvides til å kunne fastsette erstatning og oppreisning
- FFO mener det viktig at aktivitetsplikten ikke svekkes når det gjelder diskriminering, og at endringer av håndhevingsorganet må utredes nærmere

- FFO støtter ikke utvalgets forslag i at den særskilte redegjøringsplikten skal oppheves
- FFO mener straffebestemmelsen i § 52 må utvides til å gjelde alle diskrimineringsgrunnlagene
- FFO støtter ikke forslaget om å oppheve ulike henvisningsbestemmelser
- FFO støtter utvalgets forslag angående offentlige anskaffelser og egenerklæringer
- FFO mener at Norge må ratifisere tilleggsprotokoll nr 12 til Den europeiske menneskerettskonvensjonen
- FFO er enig i at forbudet mot diskriminering skal grunnlovsfestes
- FFO finner det meget uheldig at utredningen om tilgangen til varer og tjenester er utsatt

Diskrimineringsvern for ”andre liknende vesentlige forhold ved en person”

FFO er enig med utvalgets flertall i at listen over diskrimineringsgrunnlagene ikke skal være uttømmende, men at den skal suppleres med sekkekategori ”andre liknende vesentlige forhold ved en person”. Vi mener det er en fordel at loven har en fleksibel norm for å fange opp grunnlag som enten utgjøre grensetilfeller av eller har likheter med de opplistede diskrimineringsgrunnlagene, eller å fange opp tilfeller det vil føles støtende å holde utenfor.

Diskrimineringsvernet for ”andre liknende vesentlige forhold ved en person” må være det samme som for de oppregnede grunnlagene

FFO er sterkt uenig i utvalgets forslag om at reglene om delt bevisbyrde, oppreisnings- og erstatningsansvar uten hensyn til skyld (objektivt ansvar), og arbeidsgivers aktivitetsplikt skal forbeholdes de grunnlagene som loven uttrykkelig nevner. Vi mener det er svært uheldig og urimelig å rangere ulike grunnlag. Når man har valgt å gi vern til ”sekkekategori” må vernet være på lik linje med de andre grunnlagene.

Forbud mot aldersdiskriminering må gjelde på alle samfunnsområder

Utvalget foreslår at vernet mot aldersdiskriminering ikke skal gjelde utenfor arbeidslivet på grunn av den omfattende praksis med forskjellsbehandling som er saklig grunnet alder. Utvalget påpeker imidlertid at det finnes aldersdiskriminering også utenfor arbeidslivet.

FFO kan ikke se at omfattende praksis med saklig forskjellsbehandling grunnet alder er et argument *mot* å utelate alder som generelt diskrimineringsgrunnlag utenfor arbeidslivet. Så lenge en i hvert enkelt tilfelle må foreta en vurdering av om forskjellsbehandlingen er saklig mener FFO det riktige utgangspunktet er at forbudet mot diskriminering på grunn av alder må gjelde på alle samfunnsområder, ikke bare innenfor arbeidsforhold.

Likestillings- og diskrimineringsnemndas kompetanse må utvides til å kunne fastsette erstatning og oppreisning

Slik FFO ser det er det en svakhet at kun domstolene kan ilegge erstatning og oppreisning i diskrimineringsaker. Det er per i dag få diskrimineringsaker som kommer opp for domstolene. Dette kan ha sammenheng med at domstolsbehandling krever store økonomiske ressurser, tar lang tid, samtidig med at den som føler seg diskriminert kan utsette seg for en betydelig økonomisk risiko ved å reise søksmål for domstolene. Styrkeforholdet mellom partene og ressurs hensyn vil derfor ofte tilsi at den diskriminerte ikke bringer saken inn for domstolene. For å sikre en effektiv sanksjonering og at den som får medhold i nemnda om at vedkommende er diskriminert skal kunne få en reell mulighet til erstatning og oppreisning, så må nemnda få utvidet kompetanse til å kunne fastsette dette.

Aktivitetsplikten må ikke svekkes når det gjelder likestilling og ikke-diskriminering

FFO støtter forslaget fra utvalget om at alle diskrimineringsgrunnlagene skal omfattes av aktivitetsplikten. FFO er også glad for at utvalget ser behovet for at arbeidsgivers aktivitetsplikt bør utvides, og støtter derfor forslaget om en aktivitetsplikt uavhengig av antall ansatte.

Når det gjelder spørsmålet om aktivitetsplikten skal inkluderes i HMS-arbeidet og håndheves av Arbeidstilsynet, mener FFO at dette spørsmålet bør utredes nærmere.

FFO ser at det kan være gode grunner for å implementere aktivitetsplikten i HMS-arbeidet, og at den håndheves av Arbeidstilsynet. Vi ser blant annet at det er en fordel at Arbeidstilsynet har et tjenesteapparat over hele landet, og at de har myndighet til å gi bindende pålegg og ilegge tvangsmulkt.

Vår frykt er imidlertid at arbeid mot diskriminering ikke vil få samme oppmerksomhet som annet tradisjonelt HMS-arbeid. Vi frykter at diskriminering lett kan bli ansett for å være uviktig i forhold til andre forhold som for eksempel sikkerhet ved virksomhetene. FFO er også redd for at Arbeidstilsynet verken har kapasitet eller kompetanse når det gjelder diskriminering og funksjonshemmede.

Hvis man først velger å legge håndhevingsmyndigheten til Arbeidstilsynet, mener FFO det er viktig at organiseringen i størst mulig grad løser utfordringene som nevnt ovenfor. Dette kan tenkes gjort på forskjellige måter. Det kan for eksempel være at håndhevingsmyndigheten deles mellom Arbeidstilsynet og LDO, eller gjennom et forpliktende samarbeid på annen måte mellom Arbeidstilsynet og LDO.

FFO mener arbeidslivets organisasjoners aktivitetsplikt skal opprettholdes. Så lenge viktige deler av arbeidslivet, inkludert lønnsfastsettelse, er avtalefestet må organisasjonenes ansvar mot diskriminering lovfestets. Å fjerne organisasjonenes aktivitetsplikt fører til en svekkelse av diskrimineringsarbeidet i forhold til de deler av arbeidslivet som er avtalefestet og som løses gjennom partsammensatt samarbeid. FFO støtter derfor ikke utvalgets forslag om at arbeidslivets organisasjoners aktivitetsplikt skal fjernes.

FFO støtter ikke forslaget om å avskaffe redegjørelsesplikten

Slik FFO ser det er rapportering og redegjørelse viktig i arbeidet mot diskriminering. Vi mener at redegjørelsesplikten absolutt må komme i tillegg til den aktivitetsplikten som foreslås tatt inn i HMS arbeidet. Vi ser at noen arbeidsgivere kan oppfatte det som byråkratiserende, men behovet for å få fokus på diskriminering i arbeidslivet må veie tyngre. Vi frykter at mye vil hvile på den gode vilje hvis man fjerner den særskilte redegjørelsesplikten og kun beholder internrapporteringen i HMS. FFO mener den særskilte redegjørelsesplikten har en preventiv effekt, spesielt når den tas inn i årsberetning/årsrapport.

FFO mener også at offentlige myndigheter og offentlige virksomheter må ha en særskilt redegjørelsesplikt. Disse står i en særstilling og kan sies å ha et spesielt ansvar for å fremme formålet i loven. Vi mener at en plikt til å arbeide for likestilling ikke er nok, men at offentlige myndigheter også må redegjøre for hva de faktisk gjør.

Straff for grov overtredelse av forbudet mot diskriminering som er begått av flere i fellesskap

FFO støtter ikke utvalgets forslag om en egen straffebestemmelse for grov overtredelse av diskrimineringsforbudet der etnisitet er eneste diskrimineringsgrunnlag.

Slik vi ser det har utvalget ikke drøftet grundig nok hvorfor de andre diskrimineringsgrunnlagene enn etnisitet skal utelates her. Vi mener det ikke er i overensstemmelse med lovens formål om å fremme likestilling at et av grunnlagene skal ha et sterkere vern enn de andre. Vi kan ikke se at det er gode grunner som taler for å forskjellsbehandle grunnlagene.

På bakgrunn av dette mener FFO derfor at bestemmelsen om straff for grov overtredelse, der overtredelsen er begått av flere i fellesskap, må utvides til å gjelde alle grunnlagene.

Loven må inneholde henvisningsbestemmelser

Utvalget foreslår å oppheve ulike henvisningsbestemmelser, noe FFO ikke støtter. Vi mener for eksempel at det i lovforslagets § 18 må være en henvisning til plan- og bygningsloven. Slik FFO ser det har henvisningsbestemmelser en viktig pedagogisk funksjon.

Norge bør ratifisere tilleggsprotokoll nr 12 til Den europeiske menneskerettskonvensjonen

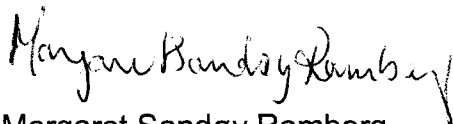
FFO støtter mindretallets syn og begrunnelse, og mener derfor Norge bør ratifisere tilleggsprotokoll nr 12, samt at den bør inkorporeres i menneskerettsloven.

Utredningen om tilgang til varer og tjenester

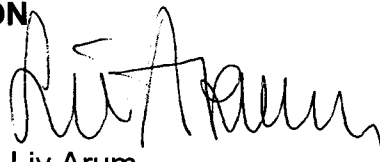
FFO vil avslutningsvis uttrykke bekymring for fremdriften når det gjelder utredningen om tilgang til varer og tjenester. Det er av stor betydning å få dette på plass så fort som mulig.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Margaret Sandøy Ramberg
Leder

Liv Arum
Generalsekretær